

# (V)

DE NWE TIJD / FREEK VIELEN EN ROSA VANDERVOST

## Hoop en verdriet van vijf vrouwen



**Johan Thielemans**
Gezien op 02 maart 2024
Corso, Antwerpen

In ‘(V)’ laten Rosa Vandervost en Freek Vielen uitsluitend vrouwen aan het woord. Op een leeg toneel staan vijf actrices. Ze plukten herinneringen uit hun ervaringen als meisje en vrouw. Daarnaast zie je op een videoscherm korte interviews met hun moeders. Zo ontstaat een rijk beeld van verschillende generaties vrouwen. Is de wereld van de vrouw sterk veranderd, vraagt de toeschouwer zich af. De afwezige tegenspeler is de man. Uit de getuigenissen doemt een negatief beeld op van de man als vijand. De voorstelling is indringend, geestig en straalt een frisse eerlijkheid uit, dankzij vijf voortreffelijke vertelsters.

**05 MAART 2024**

De vijf vrouwen op het toneel vormen een merkwaardige groep. Ze groeiden wel in Vlaanderen op, maar toch spelen voor velen onder hen andere landen en culturen op de achtergrond mee. Dat ontdek je tijdens de interviews met hun moeders. Paula Pinto, de moeder van Brenda Corijn, komt uit Mozambique en bewondert de vrijheid waarvan haar dochter geniet. Wat een scherp contrast met Svetlana Brendes, de moeder van Evgenia, die de Sovjetunie achter zich liet. Deze korte interviews vormen een verrassende, verdiepende achtergrond. Het geeft niet alleen de tijd van vroeger aan. Ze tonen ook dat de wortels van deze Vlaamse actrices tot in verre landen reiken.

In de getuigenissen van de vrouwen duiken verschillende thema’s op. Eerst gaat het over meisjes die hun vrouwenlichaam ontdekken. Gênante situaties worden niet ontweken, zoals de eerste menstruatie die te vaak komt als een onwelkome verrassing omdat meisjes daarover weinig of geen informatie kregen.

Daarna volgt een lange episode waarbij de meisjes af te rekenen krijgen met mannen. De ontmoeting met generatiegenoten verlopen weinig harmonisch want de jongens zijn lomp, onhandig of agressief. Het gaat over ‘losse handjes’,

bijvoorbeeld in volgepropte trams, of over opdringerige jongens, soms pochend op hun erectie, of over een te joviale docent drama. De meisjes moeten zich telkens verdedigen.

In een laatste deel gaat het over de vreugde die de vrouwen beleven aan dansen en zingen. De kleine verhalen wisselen elkaar af. Brenda Corijn, Evgenia Brendes, Suzanne Groothuis, Mieke De Groote en Ellis Meeussen zorgen voor een polyfonisch verteltheater. Deze actrices vertellen met plezier, en samen laten ze het publiek delen in stukjes uit het verleden. Toch zoeken ze vooral schurende momenten op.

De toon is merkwaardig: er is onder de vrouwen geen na-ijver, maar een onuitgesproken solidariteit. Hoewel de onevenwichtige verhoudingen tussen man en vrouw op de achtergrond steeds meespelen, vermijden de actrices steevast een melodramatische toon of een uitdrukkelijke opstandigheid. Dat geeft deze voorstelling een lichte toets. Je krijgt vooral een zicht op de problemen die voor vrouwen met opgroeien gepaard gaan. Onwetendheid, schaamte, verbazing vormen de hoekstenen van het rijp worden.

Een anekdote krijgt nochtans een heel andere gevoelskleur. Mieke De Groote vertelt over een smartelijke miskraam. Dat is nog altijd zo'n heftig, emotioneel moment, dat ze haar verhaal staakt. Suzanne Groothuis neemt dan een tekst ter hand en leest het einde voor. Ook dat kan een vrouwenleven zijn: de blijvende droefheid over een mislukte bevalling.

## Vijf vrouwen graaien sober, ernstig en geestig in knagende herinneringen.

Als man voel ik wel een leemte in de anekdotes. De meisjes zijn ondertussen ook moeder geworden. Dan hebben ze toch, zo hoop ik, een lieve, begrijpende man ontmoet. Over zulke uitzonderlijke exemplaren horen we niets. Die leemte is maatschappelijk niet zonder betekenis. In de kunsten en de media heerst er steeds meer het beeld van de man als belager, gekoppeld aan seksualiteit als bedreiging. De feesten van twee lichamen behoren niet tot dit tijdsgewricht. Deze voorstelling, hoe goed ze ook is, is zo symptomatisch voor een bredere maatschappelijke discussie. Je zou kunnen kiezen voor een dialectische opbouw, met eilanden waar harmonie tussen de seksen heerst. Maar '(V)' kiest ervoor om daarover te zwijgen.

Omdat er geen verhaal is dat de voorstelling voortstuwt, vraag je je natuurlijk af hoe Vandervost en Vielen ze gaan afsluiten. Ze kozen voor een verandering van register. Evgenia Brendes vertelt hoe ze als kind ontdekt hoe je van wat sneeuw een grote sneeuwbal kan maken. Het is een soort climax, zonder duidelijke betekenis, maar met een wonderlijke poëtische kracht. Wat rest er dan nog om helemaal af te sluiten: dat iedereen danst op de muziek van Nina Kortekaas (dochter van Mieke De Groot).

'(V)' is zo een mooie voorstelling en een sterke toneelavond omdat je vijf vrouwen sober, ernstig én geestig ziet graaien in knagende herinneringen. Stuk voor stuk tonen ze hoe je die op subtiele wijze vertelt. Deze mozaïek van verhalen schetst een ontluisterend beeld van de moeilijke omgang tussen de seksen, maar opmerkelijk genoeg vermijden de actrices een strijdbare toon. Ze serveren ze alles onder de noemer 'sterke verhalen'. Het is een zachtmoedige aanklacht. Die maakt ongetwijfeld tegengestelde reacties los. Een man leest ze misschien vooral als een documentaire, die hem inzicht biedt in wat het

betekent om als vrouw door het leven te gaan. Vrouwen daarentegen zullen de verhalen wellicht maar al te goed herkennen.